

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Շրջակա միջավայրի նախարար
Հակոբ Սիմիդյան

«02» 08 2024թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ N 150 - 24

Նախաձեռնող՝

«Մ.Վ.Ա. ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ
ք. Երևան, Էրեբունի 0020, Զրաշեն 1փ .պ.6

Գործունեությունը՝

Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 20-րդ փողոց
70 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային
էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի կառուցում
Գեղարքունիքի մարզ

Առդիր՝ 6 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 150 - 24

«02» օգոստոսի 2024թ.

Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 20-րդ փողոց 70 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110ԿՎ օդային գծի կառուցման ՇՄԱԳ հաշվետվություն

Նախաձեռնող՝	«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ
Փաստաթղթի տեսակը՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ՇՄԱԳ հաշվետվություն
Գործունեությունը՝	«Բ» կատեգորիա
Գտնվելու վայրը՝	Ճամբարակ համայնք, Աղբերք, Շողակաթ բնակավայրեր

Ներածական մաս. «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսում է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 20-րդ փողոց 70 հողամասում կառուցել արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայան և 110 ԿՎ օդային գիծ:

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1) կետի «գ» ենթակետի և նույն հոդվածի, 4-րդ մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետի նախատեսվող գործունեությունը, որպես էներգետիկայի բնագավառ հանդիսանում է «Բ» կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նախատեսվող գործունեության նախագծային աշխատանքների համար հիմք են հանդիսացել հետևյալ փաստաթղթերը՝

1. Հողի սեփականության վկայականը՝ N 07072023-05-0018
2. Ճամբարակ համայնքի կողմից տրված նախագծման թույլտվությունը՝ N 56-Ճ, տրված՝ 23.10.2023թ.:
3. Գործունեության իրականացման Լիցենզիան ԼԷ N 0750
4. «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված էլեկտրամատակարարման տեխնիկական պայմանը, N S-110/0117-Հ առ 16.12.2023թ.
5. «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից տրված ՏԱ-42 Տեխնիկական առաջադրանքը:

Հողամասերի նպատակային նշանակությունը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների է, իսկ գործառնական նշանակությունը՝ էներգետիկայի:

Նախատեսվող արևային կայանի կառուցման նպատակը էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է:

Նկարագրական մաս. «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող ֆոտովոլտային արտադրական կայանի կառուցումը նախատեսվում է ընդհանուր սեփականություն հանդիսացող 4.95374 հա տարածքում: Հետազոտվող տարածքը գտնվում է Հայաստանի հյուսիս-արևելյան մասում, Գեղարքունիքի մարզում, Ուսումնասիրվող շրջանի տարածքը գրավում է Գետիկ գետի վերին հոսանքի շրջակայքը:

Լանջերի միջին թեքության անկյունը կազմում է 15-20°C: Շրջանը օրոգրաֆիայի տեսակետից նկարագրվում է որպես լեռնային շրջան, իրեն բնորոշ մասնատված ռելիեֆով: Գործունեության ենթակա տարածքը գտնվում է մոտակա արևակայաններից՝ 524,9- 577 մ հեռավորությունների վրա , մոտակա բնակելի տնից՝ 533,3 մ, Սևանա լճից՝ 2226,9 մ իսկ Սևան ազգային պարկից՝ 206մ հեռավորության վրա:

Ուսումնասիրվող տարածքի ինժեներա-երկրաբանական պայմանների, մասամբ լանջային-գրավիտացիոն պրոցեսների զարգացման վրա ազդող կարևոր գործոններից են հանդիսանում ստորգետնյա ջրերը, որոնց ձևավավորումն ու բնույթը, իրենց հերթին ուղղակիորեն կախված է տարածքի ֆիզիկա-աշխարհագրական պայմաններից և երկրաբանա-լիթոլոգիական առանձնահատկություններից: Ելնելով դրանից, հետազոտվող տարածքը կարելի է գնահատել, որպես գրունտային ջրերի սնման, կուտակման և բեռնաթափման շրջան: Ըստ ֆոնդային տվյալների տվյալ տարածում գրունտային ջրերը գտնվում են 5մ-ից ցածր հորիզոններում: Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, բացակայում են:

Արևային կայան: ՖՎ վահանակների զբաղեցրած մակերեսը կազմելու է 1,98 հա: Առավելագույն դրվածքային հզորությունն՝ 4.593 ՄՎտ : Ընտրվել են JKM575N-72HL4-BDV ֆիրմային արտադրության 22.26% ՕԳԳ-ով, IP 68 տիպի, 585Վտ առավելագույն հզորությամբ բազմաբյուրեղ ֆոտովոլտային մոդուլներ, մեկ մոդուլի չափսերը՝ 2278x1134x35մմ: Փոխակերպիչները Huawei արտադրության, մոդելը SUN2000-330KTL-H2 330կՎտ ելքային հզորության ցանցային տեսակի, 6 MPPT (Maximal Power Point Tracker) 28 մուտքերով: 47 ֆոտովոլտային կայանի գեներատորային մասը նախատեսվում է կառուցել 7852 հատ բազմաբյուրեղային ֆոտովոլտային վահանակներով՝ յուրաքանչյուրը 585Վտ առավելագույն հզորությամբ, որոնք 13 հատ 330կՎտ ելքային հզորությամբ փոխակերպիչների փոփոխական հոսանքի ելուստներից մալուխներով միանում են ենթակայանի 0.8կՎ լարման գլխավոր ընդունիչ վահաններին: Արևային էլեկտրակայանի տեղադրման համար նախատեսվում է կառուցել ցինկով գալվանապատված մետաղական կոնստրուկցիաներով և բետոնե հիմքերով ամրացված հողի վրա: Փոխակերպիչները և ֆոտովոլտային վահանակները տեղադրվում են 30° թեքությամբ: Ֆոտովոլտային վահանակների կոնստրուկցիաները նախատեսված են մինչև 35մ/վ քամու արագության համար:

Օդային գիծ. Նախատեսվում է կառուցել 110կՎ օդային գիծ: Նախագծվող միաշղթա 110կՎ ՕԳ-ի երկարությունը գոյություն ունեցող N226 միջանկյալ հենարանից մինչև նախագծվող ԵԿ-ի մուտքի պորտալ՝ կազմում է 1139.0մ: Օդային գծից՝ 79մ անցնում է Շողակաթ բնակավայրի վարչական տարածքով իսկ 1060մ Աղբերք բնակավայրի տարածքով: Տեղադրվելու է 7 հատ հենասյուններ, որոնցից 5-ը՝ Աղբերքի տարածքում, իսկ 2-ը՝ Շողակաթի տարածքում: ՕԳ-ում նախատեսված հենարանները տեղադրված են գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհների մոտ: ՕԳ-ի ուղեգիծն անցնելու է համայնքային հողերով: Հենասյունների տեղադրման ժամանակ բետոնային աշխատանքներ չեն կատարվելու, հիմքերը լինելու են պատրաստի բետոնահիմքերով: Ուղեգծում բացարձակ նիշերը տատանվում են 1995.0մ÷2035.0 մ սահմաններում: Համաձայն տեխնիկական կանոնակարգի հաղորդալարի եզրաչափը հողից 7.0մ է: Նախագծում ապահովված է պահանջվող եզրաչափը: ՕԳ-ի շանթապաշտպանությունը նախատեսված է C-50 տիպի ճոպանով: AC-120/19 տիպի հաղորդալարի շինարարական երկարությունը 2000մ է, թռիչքներում հաղորդալարերի միացումը նախատեսված է COAC-120-3 տիպի սեղմակներով: ՕԳ-ի կառուցման համար նախատեսված են տիպարային մետաղական հենարաններ՝ ընդհանուր թվով 7 հենարան, որոնց թվում 5 հատ խարսխա-անկյունային և 2 հատ միջանկյալ հենարան: Հենարանների տակ նախատեսված են տիպարային

երկաթբետոնե հիմքեր: Հիմքերի ընտրությունը կատարված է ըստ հենարանների վրա ազդող ուժերի և գրունտների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների: Հիմքերի տակ նախատեսված է խճային ծածկ 100սմ շերտով: Հիմքերի տեղադրումից հետո գրունտի հետլիցքը պետք է կատարվի տեղի գրունտով, որը պետք է տոփանվի՝ յուրաքանչյուր 20սմ հետլիցքից հետո: Հենարանների հողակցումը նախատեսված է ճառագայթային հողակցչներով: Ճառագայթային հողակցիչի երկարություններն ընտրված են գրունտի էկվիվալենտ տեսակարար դիմադրության համապատասխան: Ճառագայթային հողակցիչների տեղադրման խորությունը գրունտում 0.5մ է: ՕԳ-ում նախատեսված բոլոր հենարանները հողակցված են:

Տրանսֆորմատորային ենթակայան: Արևային կայանի տարածքում նախատեսվում է 6300կՎԱ հզորության 110/0,8-0,8կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան կառուցում և ենթակայանի միացումը գոյություն ունեցող «Կապուտակ» 110կՎ օդային գծին: 110կՎ ԵԿ-ի սնումը նախատեսված է 110կՎ «Կապուտակ» ՕԳ-ի N226 միջանկյալ հենարանից՝ ճյուղավորման սխեմայով: Գոյություն ունեցող N226 հենարանը՝ 110կՎ-ի Ո110-6 տիպի երկշղթա միջանկյալ հենարան է, որի մի շղթան (դեպի նախագծվող ԵԿ-ն) զբաղեցնում է 110կՎ «Կապուտակ» ՕԳ-ն, իսկ հակառակ շղթան՝ 35կՎ «Ձեփյուռ» ՕԳ-ն: Նախատեսվող ճյուղավորումը իրականացվում է AC-120/19 տիպի հաղորդալարով: Տրանսֆորմատորային ենթակայանի տարածքը կազմում է 482,8քմ:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կատարվելու են հողային աշխատանքներ, որոնք ներառում են արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, մալուխագծերի խրամուղիների փորում, հողատարածքի ցանկապատում, ենթակայանում տրանսֆորմատորի տեղադրում և յուղընդունիչ հորի կառուցում: Գործունեության իրականացման արդյունքում հանվելու է 500 մ³ հողային զանգված, որից 250 մ³ հողային գրունտն օգտագործվելու է հետլիցքի և իսկ մնացած հողային զանգվածով կատարվելու է հարթեցման աշխատանքներ: Օդային գծի, հենարանների, ենթակայանի իրականացման համար փորվում է մոտ 1530 մ³ գրունտ, որից մոտ 1500 մ³ կատարվելու է ետլիցք, մոտ 30 մ³ հարթեցում տեղում 20 սմ շերտով: Ընդամենը 2030 մ³ քանդում, որից 495 մ³ բուսահող է, 1750 մ³ հետ լիցք իսկ 280 մ³ հարթեցվում է տեղում:

Կայանի շինանարության և շահագործման փուլերում աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է շէրով՝ ըստ պահանջի: Աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող՝ շարժական բիոզուգարանից, որի սպասարկմամբ զբաղվելու է լիցենզավորված կազմակերպությունը: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով: Տեխնիկական ջրի պայմանագիրը կկնքվի շինարարական աշխատանքների սկսվելու պահից:

Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում՝ հնարավոր վթարների կամ ենթակայանի վերանորոգման ժամանակ կառաջանան վտանգավոր թափոններ՝ շինարարական և կենցաղային աղբ, օգտագործվող նյութերի մնացորդներ, յուղոտված լաթեր, տրանսֆորմատորային յուղեր, յուղերով աղտոտված ավազ: Նշված վտանգավոր թափոնները տեղափոխվելու են լիցենզավարված ընկերությունների կողմից: Թափոնների ճիշտ կառավարման և վերջիններիս ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա նվազագույնի հասցնելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շրջակա միջավայրի պահպանման և վերջինիս բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են բնապահպանական մի շարք միջոցառումներ, որոնք կապված են լինելու արևային կայանի և ենթակայանի կառուցման ընթացքում օդային ավազան արտանետումների, հողային և ջրային ռեսուրսների աղտոտման, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների

ժամանակահատվածում շարքից դուրս եկած պանելները կկուտակվեն պահեստարանում՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ մինչև դրանց արտահանման կամ վերամշակման հնարավորությունների ստեղծումը:

Եզրափակիչ մաս. ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ «Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈ» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսված արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման հանրային ծանուցումը և քննարկումներն իրականացվել են ճամբարակ համայնքի Աղբերք և Շողակաթ բնակավայրերում: Փորձաքննության փուլերում՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, հանրային քննարկումների ընթացքում գործունեության իրականացումը մասնակիցների կողմից արժանացել է հավանության: Գործունեության վերաբերյալ փորձաքննական գործընթացում ստացվել են կարծիքներ՝ առողջապահության, ներքին գործերի, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություններից, կադաստրի կոմիտեից, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումներից: Ստացված դիտողությունները և առաջարկությունները հաշվի են առնվել լրամշակումներում: Ամփոփելով հաշվետվության բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունների վերլուծությունները՝ կարելի է եզրահանգել, որ նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները, որոնք առնչվում են շինարարական աշխատանքների և շահագործման փուլերում կարող են բացառվել կամ մեղմվել գործունեության ընթացքում բնապահպանական միջոցառումների արդյունավետ իրականացմամբ:

Պարտադիր կատարման ենթակա պահանջներ

1. Շինարարական աշխատանքների ընթացքում, համաձայն ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի՝ որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում, շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցնել և տեղեկացնել համապատասխան պետական մարմինին:
2. Արևակայանի կառուցման ընթացքում պահպանել «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի 11 հոդվածով սահմանված պահանջները:
3. Խախտված հողային գանգվածը հնարավորինս արագ վերականգնել՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու համար, իրականացնել մալուխագծերի կառուցման ավարտից հետո՝ հողերի վերականգնում:
4. Հնարավոր վթարների դեպքում վտանգավոր թափոնները՝ յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասեր, հեռացնել գործունեության տարածքից և բացառել կայուն օրգանական աղտոտիչներով շրջակա միջավայրի աղտոտումը և տարածումը:
5. Արևակայանի, ենթակայանի, էլեկտրահաղորդման գծերի անվտանգության գոտիների ապահովումը նախատեսել Կառավարության N523-Ն 13.04.2023թ. որոշման պահանջներին համաձայն: Արևակայանի պլանային վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքները պետք է կատարել ՏԿ-ի պահանջներին համապատասխան:
6. Վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների կիրառումը իրականացնել անվտանգության առաջին և երկրորդ սանիտարական գոտիների ապահովմամբ:
7. Բացառել կայուն օրգանական աղտոտիչներով շրջակա միջավայրի աղտոտումը և տարածումը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Մ.Վ.Ա ԷԼԵԿՏՐՈՆ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 20-րդ փողոց 70 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի և 110 ԿՎ օդային գծի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությանը տրվում է դրական փորձաքննական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

Հերիքնազ Մկրտչյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գլխավոր մասնագետ՝

Շուշանիկ Կարապետյան